

СПОСОБИ ВИРАЖЕННЯ ЕМОЦІЙНО-ОЦІННОГО ЗНАЧЕННЯ НАЙМЕНУВАНЬ-ІДЕНТИФІКАТОРІВ У ХУДОЖНЬОМУ ТЕКСТІ (на матеріалі французької мови)

У статті окреслено специфіку вираження емоційного забарвлення особових імен на прикладах французької літератури ХХ століття та виокремлено типи варіантів емоційно забарвлених особових імен на парадигматичному та синтагматичному рівнях. Найменування-ідентифікатор, основу якого становить особове ім'я, використовують не тільки для ідентифікації особи, а й водночас для вираження емоційно-оцінного ставлення автора мовлення до його носія. Оскільки нормативна форма особового імені є завжди нейтральною, будь-які відхилення від цієї норми є емоційно забарвлені. При парадигматичному аналізі особове ім'я зіставляється з іншими формами імені, які вживаються для ідентифікації однієї і тієї ж особи і виступає як єдиний словесний знак, що утворює найменування-ідентифікатор. Емоційно-оцінне значення особового імені можна виявити шляхом порівняння з його нормативним варіантом. Залежно від характеру модифікації нормативної форми виокремлюємо три типи варіантів: фонетичні та орфографічні; словотворчі; синтаксичні. До підгрупи словотворчих варіантів ми відносимо насамперед гіпокористичні форми особових імен, процес утворення яких є набагато менш упорядкований і регламентований, ніж гіпокористичне формотворення від загальних назв. При синтагматичному аналізі розглядають весь склад найменування: вони містять не тільки особове ім'я, але й будь-який детермінатив чи суб'єктно-оцінне означення. Такий спосіб вираження емоційно-оцінного значення найбільш характерний для французької мови, що є аналітичною за своїм складом. Очевидно, що найменування-ідентифікатори введені означеним/неозначеним артиклем, вказівним прикметником, присвійним прикметником слугують для передання деякого емоційно-оцінного змісту, оскільки поява в них детермінативів не зумовлена потребами ідентифікації. У визначенні характеру емоційно-оцінного значення найменувань ідентифікаторів (позитивна чи негативна оцінка) треба підкреслити роль контексту. Наше дослідження відкриває можливості для подальшого аналізу поліфункціональності французьких художніх особових імен на матеріалі різних жанрів французької літератури та в різних стилях мовлення.

Ключові слова: особові імена, найменування-ідентифікатор, художній текст, парадигматичний аналіз, синтагматичний аналіз.

Постановка наукової проблеми та її значення. Розгляд специфіки особових імен (далі – ОІ), які реалізують різні функції в художньому тексті, залишається актуальним напрямом ономастичних досліджень. Однією з функцій ОІ є функція ідентифікації, яка полягає у виділенні конкретної особи чи групи осіб як учасників будь-якої ситуації. У художньому тексті ця функція набирає нових обрисів, бо для створення образу персонажа письменники використовують ОІ, поєднуючи зображально-виражальні засоби художнього твору. Найменування-ідентифікатор, основу якого становить ОІ, може містити вказівку на деяку рису чи ознаки, що вирізняє особу з-поміж інших. Такі ознаки є комунікативно значущою інформацією, яка є суттєвою для певної ситуації. Ознаки, актуалізовані групою найменування-ідентифікатора, так чи інакше пов'язані з семантикою інших членів речення чи елементів найближчого контексту. В деяких випадках ці ознаки стають неначе точкою відліку, умовою судження, яке міститься в певному реченні, тому автор вважає за необхідне актуалізувати цю інформацію. Вказівка на комунікативно значущу ознаку носія ОІ супроводжується емоційною оцінкою особи. Для вираження емоційно-оцінного значення будь-якого ОІ в мовленні важливо встановити норму називання, яка визначається на основі прагматичних аспектів ситуації спілкування і насамперед соціально-групової належності мовця і особи, яку він іменує. Усі випадки, у яких ОІ, що входить до складу найменування-ідентифікатора, набуває емоційно-оцінного значення, можна поділити на дві групи, залежно від того, на якому рівні аналізу – парадигматичному чи синтагматичному – виявляється емоційно-оцінне значення.

Аналіз досліджень цієї проблеми. Вивченню семантики літературних ОІ присвячено праці багатьох мовознавців (А. Доза, Ж. Курилович, Ж. Дамурет, М. Гревіс, Е. Пішон, А. В. Суперанська, Е. Б. Магазаник, Ю. А. Карпенко). Аналітизм французької мови зумовлює постійний інтерес до поліфункціональності ОІ та появу нових способів вираження оцінного значення ОІ

в художньому тексті та сучасному дискурсі (Ж. Моліно, К. Жонассон). Відсутність єдиної класифікації літературних (авторських) ОІ зумовила актуальність нашого дослідження.

Мета і завдання статті – дослідити та класифікувати типи варіантів емоційно забарвлених ОІ при синтагматичному та парадигматичному аналізі.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Оскільки нормативне ім'я завжди нейтральне, емоційно-оцінного значення набувають лише ті форми, які є відхиленнями від усталеної для конкретної соціальної групи норми іменування людини. Нормативним ми вважаємо іменування, за допомогою якого звичайно одна конкретна особа в аналогічній ситуації ідентифікує іншу особу. Будь-які відхилення від цієї норми є емоційно забарвлені. Наприклад, емоційно-оцінного значення може набути навіть офіційне паспортне ОІ *Madeleine*, якщо воно раптом замінить при ідентифікації особи звичну для мовця в неофіційному оточенні форму *Mado*. Форми *le Jean*, *la Catherine* мають нульове емоційно-оцінне значення, з'являючись в щоденному побутовому спілкуванні жителів того чи того села. Ці ж форми набувають емоційно-оцінного значення в мовленні соціальних груп, для яких вони не є нормативними. Слід відзначити, що в деяких випадках при визначенні емоційно-оцінного значення імен слід зважати не тільки соціально-групову, а й на індивідуальну норму імен.

Усі випадки, у яких ОІ, що входить до складу найменування-ідентифікатора, набуває емоційно-оцінного значення, можна поділити на дві групи, залежно від того, на якому рівні аналізу – парадигматичному чи синтагматичному – виявляється емоційно-оцінне значення. При парадигматичному аналізі ОІ зіставляється з іншими формами ОІ, які вживаються для ідентифікації однієї і тієї ж особи. При синтагматичному аналізі розглядається весь склад найменування-ідентифікатора, не обмежуючись ОІ.

На рівні парадигматичного аналізу ОІ виступає як єдиний словесний знак, що утворює найменування-ідентифікатор. Емоційно-оцінне значення ОІ можна виявити шляхом зіставлення його з нормативним варіантом ОІ, яким найчастіше є його паспортна форма. Залежно від характеру модифікації нормативної форми ОІ виокремлюємо три типи варіантів: фонетичні та орфографічні; словотворчі; синтаксичні.

Прикладами фонетичних та орфографічних варіантів можуть слугувати такі найменування: *Jacques-Jâques* [17, с. 242]; *Botugat-Botegat-Botéga-Brotega* [20, с. 18].

У групу словотворчих варіантів ми відносимо насамперед гіпокористичні форми, які поділяємо на два підтипи. До першого належать різні форми імен (*prénoms*), зафіксовані в словнику А. Доза [9], як загальноприйняті гіпокористики паспортної форми ОІ чи такі, що морфологічно чи фонетично з неї виводяться: *Élisabeth-Beth-Éli-Élisa-Zaza-Zabeth*. До цього підтипу, окрім гіпокористик, утворених синтетичним способом, ми відносимо аналітичні утворення типу *Petit-Jean*. Елемент “*petit*” багато мовознавців кваліфікує як афіксальну морфему-префіксоїд [4].

Другий підтип становлять форми імен (*prénoms*), що є індивідуальними утвореннями: *Salomé-Smé* [6]; *Jean-Marc-Joubi* [21]. Як відзначають дослідники різних мов, процес утворення гіпокористик від ОІ набагато менш упорядкований і регламентований, ніж гіпокористичне формотворення від загальних назв [4; 15]. ОІ відрізняються від загальних назв численнішим і багатшим арсеналом варіантів. У цій ділянці відкривається широкий простір для словотворчої фантазії людини. Гіпокористичні форми часто ні морфологічно, ні фонетично не походять від повних імен, тобто можуть бути новими словами, новими ОІ [4]. До другого підтипу також належать різні варіанти прізвищ: *Failleroy-Faille*, *Rostachiewitz-Witz*, *Morel-Momo*.

У деяких випадках похідні від прізвищ, що мають одного автора, утворюють низку форм. Наприклад, *Pinuche – Pinuchet – Pinoche – Pinoufle – Pinuchard*, утворені героєм-оповідачем від прізвища однієї з постійних дійових осіб детективів Ф. Дара [8]. Ці варіанти є свого роду афіксальними дериватами від прізвища. Проте трапляються і форми утворені іншим способом. Паспортне ОІ може так модифікуватися, що його форма стає співзвучною (повністю чи частково) будь-якому значущому слову. Ось, наприклад, варіанти прізвища *Testevel*, одного з

персонажів “Хроніки сім’ї Паск’є” Ж. Дюамеля [11]: *Testebiche, Testibroche, Testebraque, Testemiche, Testeboule, Tétard, Testefiche, Testemufle, Testefoutre*. У цьому ряду є форми, які виражають конкретну (негативну) оцінку, яку автор дає носію ОІ: *Testemufle, Testefoutre*. Слід зауважити, що подібне словотворення прізвища людини завжди емоційно забарвлене. Цим спотворені форми відрізняються від форм, які є наслідком звичайного скорочення прізвища і які можуть не мати емоційного забарвлення.

До групи словотворчих варіантів ОІ належать і ініціальні абрєвіатури типу *B. B.* – *Brigitte Bardot*, які останнім часом стали широко вживаними, особливо для найменування відомих людей. Називання за допомогою подібних варіантів ОІ звичайних людей виражає емоційне, звичайно іронічне ставлення автора мовлення до цієї особи. Таке, наприклад, ставлення героя-оповідача детективів Ф. Дара до дружини поліцейського Берюр’є. Цю жінку часто іменують за допомогою буквеної абрєвіатури, утвореної з її імені і прізвища, як, зокрема, в наступному реченні, яке повідомляє про реакцію мадам Берюр’є на те, що її чоловік помилково купив дорогу вермішель замість дешевої: *À la suite de cette méprise, B. B. (lisez Berthe Bérurier) lui a jeté les pâtes au visage* [8, с. 158]. Експресивність форми *B. B.* підсилюється тим, що вона збігається з відомим найменуванням Бріжіт Бардо, порівняти з якою товсту і негарну Бертю Берюр’є дуже важко.

До синтаксичних варіантів ми відносимо одночлени і багаточлени, вважаючи їх структурними варіантами одного і того ж повного ОІ людини: *Marie, Marie-Christine, Mlle Favre, Marie-Christine Favre*. До цієї групи належать сполучення ОІ з такими словами, як *monsieur, madame, mademoiselle* на тій основі, що ці слова, з’являючись у парі з ОІ, наближаються за змістом до семантично спустошених сигналів антропонімів [16].

На рівні синтагматичного аналізу особливістю найменувань-ідентифікаторів є синтагматичний склад: вони містять не тільки ОІ, а й будь-який детермінатив чи суб’єктно-оцінне означення. ОІ тут часто має нормативну форму. Такий спосіб вираження емоційно-оцінного значення найбільш характерний для французької мови, що є аналітичною за своїм складом. Розглянемо такі приклади:

“*Et le Crochard, vous l’avez entendu? – dit le général. – Pas un mot sur ma campagne de Madagascar, rien! Une espèce de fruit confit d’état-major!*” [10, с. 145]. З такими словами генерал, колишній командир дивізії, звертається до одного з своїх офіцерів. Він говорить тут про свого наступника Крошара.

“*Quel type, ce Daniel!, – dit-il gaîment*” [21, с. 38]. Так, звертаючись до дружини, говорить Філіп Еглет’єр про свого сина Данієля (потрібно додати, що співрозмовниця розуміє, якого Данієля він має на увазі).

Очевидно, що найменування-ідентифікатори *le Crochard* і *ce Daniel* слугують для передавання деякого емоційно-оцінного змісту, оскільки поява в них детермінативів не зумовлена потребами ідентифікації. Загальний зміст оцінки (позитивна чи негативна) та її нюанси конкретизуються лише в контексті. Так, у першому прикладі словосполучення *le Crochard* набуває негативно оцінного відтінку, беручи участь у переданні зневажливого ставлення автора до предмета мовлення. Саме такий характер оцінки повністю розкривається лише в наступних двох реченнях і, особливо, в другому: *Une espèce de fruit confit d’état-major!* У другому прикладі визначенню позитивного характеру оцінного змісту сприяє слово “*gaîment*”, що вказує на тон мовлення. Як підтверджують спостереження, вживання вказівного прикметника перед ідентифікаційно достатнім ОІ є нормою в реченнях, комунікативним завданням яких є оцінка носія ОІ: *Ce Jean, c’est un coeur d’or; Elle est belle, cette Marthe*. У подібних випадках сполучення “вказівний прикметник + ОІ” підкреслює і підсилює оцінку, яку виражає група предиката. Носіями емоційно-оцінного значення можуть бути і поєднання ОІ з означеним артиклем чи вказівним прикметником у формі множини: *Les colosses: les Feuillard, les Tracot, Les Rimières dirigèrent leurs regards vers Peuvrard* [14, с. 84]. У цьому прикладі фігурують ОІ учнів

одного класу. Кожне ОІ, що вживається в множині, належить одній людині. Вживання таких форм стилістично обмежене книжковою літературною мовою [2; 7].

Дещо детальніше слід зупинитися на емоційно-оцінному значенні, яке можуть передавати сполучення ОІ з присвійними прикметниками. Присвійні форми, що належать до сфери мовця, переважно означають позитивну оцінку, а до сфери співрозмовника – негативну [2; 5], пор.:

– *Moi, je le trouve rasoir, votre Vincent, – reprit Robert.*

– *Oh, “ mon Vincent!.. Comme si ça n’était pas vous qui l’aviez amené! [12, с. 61].*

Як видно з цього прикладу, поряд з іншими способами вираження свого негативного ставлення до Венсана, Робер використовує поєднання ОІ з присвійним прикметником у другій особі. Відтак, за допомогою присвійного прикметника він неначе об’єднує співрозмовника з Венсаном і водночас відмежовує від нього себе самого. Виражаючи в такий спосіб своє ставлення до предмета мовлення, мовець якоюсь мірою зачіпає і свого співрозмовника, що фактично ставить його на один рівень з негативно оцінюваним предметом мовлення. Усвідомлюючи це і бажаючи відмежуватися від предмета мовлення, співрозмовник висловлює протест. Отже, словосполучення “присвійний прикметник + ОІ” спроможне в подібних випадках відтворити ще один прагматичний аспект мовного акту – взаємини між співбесідниками.

Слід особливо підкреслити роль контексту у визначенні характеру емоційно-оцінного значення найменувань ідентифікаторів. Багато з найменувань цієї групи самі по собі мають значення “недиференційована емоційність” [1; 4], тому ми не можемо за ними визначити характер емоцій мовця, зміст оцінки особи. Такими є сполучення ОІ з означеним артиклем і вказівним прикметником : *le Crochard, ce Daniel*. У подібних випадках загальний характер і нюанс оцінного змісту у вираженні якого бере участь найменування-ідентифікатор, визначається тільки в контексті. В контексті оцінка особи завжди мотивується, подається інформація про її риси і поведінку, що зумовлюють цю оцінку.

Проте, у деяких з аналізованих випадків найменування-ідентифікатор саме по собі може цілком конкретно передати загальний характер оцінки, порівняймо, наприклад, негативне оцінне значення таких варіантів прізвища *Testevel*, як *Testefiche, Testemufle* і сполучення ОІ з присвійними прикметниками в другій особі. Звичайно, пряме і точне вираження характеру оцінки в групі найменування-ідентифікатора, що містить ОІ, досягається тільки шляхом введення в нього суб’єктивно-оцінного означення. Оцінні означення звичайно стоять у препозиції до ОІ: *ce salaud de Noel Schoudler, l’excellent Louis*. Але таке пряме вираження змісту оцінки в групі найменування-ідентифікатора трапляється нечасто. Ці форми сигналізують про високу інтенсивність емоцій у взаєминах людей, які спілкуються, але не встигають відразу ж усвідомити і висловити їх словом.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Парадигматичний і синтагматичний аналіз французької художньої онімії ХХ століття дає підставу зробити висновок про те, що літературні ОІ – важливий елемент стилістичної та організаційної структури художнього тексту. На рівні парадигматичного аналізу найпродуктивнішими є словотворчі варіанти французьких найменувань-ідентифікаторів. Способи вираження емоційно-оцінного значення ОІ на рівні синтагматичного аналізу є надзвичайно різноманітними, що зумовлено аналітичністю французької мови. Наше дослідження відкриває можливості для створення класифікації літературних ОІ та для подальшого аналізу поліфункціональності французьких художніх ОІ на матеріалі різних жанрів французької літератури та в різних стилях мовлення.

Дж ерела та література

1. Голотюк О. В. Стилістика французької мови : навч. посіб. / О. В. Голотюк. – Херсон : ХДУ, 2013. – 140 с.
2. Карпенко Ю. А. Имя собственное в художественной литературе / Ю. А. Карпенко // Филологические науки. – 1986. – № 4. – С. 34–40.
3. Магазаник Э. Б. Ономапэтика, или “говорящие имена” в литературе / Э. Б. Магазаник. – Ташкент : [б. и.], 1978. – 146 с.

4. Помірко Р. Іспанська мова та її діалекти (варіантність слова) / Р. Помірко. – Львів : ЛДУ ім. І. Франка, 1996. – 256 с.
5. Суперанская А. В. Общая теория имени собственного / А. В. Суперанская. – М. : Наука, 1978. – 283 с.
6. Bazin H. La mort du petit cheval / H. Bazin. – Paris : B. Grasset, 1972. – 317 p.
7. Damourette J. Des mots à la pensée / J. Damourette, E. Pichon. – Paris : Collections des linguistes contemporains, 1937. – 674 p.
8. Dard F. Béru-Béru / F. Dard. – Paris : Presses pocket, 1973. – 441 p.
9. Dauzat A. Dictionnaire étymologique des noms de famille et prénoms de France / A. Dauzat. – Paris : Larousse, 1994. – 624 p.
10. Druon M. Les grandes familles / M. Druon. – Paris : Le livre de poche, 1972. – 381 p.
11. Duhamel G. Chronique des Pasquier / G. Duhamel. – Paris : Julliard, 1947. – 1396 p.
12. Gide A. Les faux monnayeurs / A. Gide. – Paris : Gallimard, 1956. – 499 p.
13. Grevisse M. Le bon usage / M. Grevisse. – Paris : Hatier, 1969. – 1228 p.
14. Guth P. Le naïf aux quarante enfants / P. Guth. – Paris : Eds Albin Michel, 1965. – 251 p.
15. Jonasson K. Les noms propres métaphoriques: construction et interprétation / K. Jonasson // Langue française. – 1992. – № 92. – P. 64–81.
16. Kurilowicz J. La position linguistique du Nom propre / J. Kurilowicz // Esquisses linguistiques. – 1966. – P. 362–370.
17. Lanoux A. Quand la mer se retire / A. Lanoux. – Paris : Julliard, 1967. – 382 p.
18. Le Bihan M. Note sur les noms propres / M. Le Bihan // Linguisticae Investigationes. – 1978. – Vol. 2. – P. 419–427.
19. Molino J. Le nom propre dans la langue / J. Molino // Langages. – 1982. – № 66. – P. 5–20.
20. Queneau R. Le dimanche de la vie / R. Queneau. – Paris : Gallimard, 1966. – 251 p.
21. Troyat H. La faim des lionceaux / H. Troyat. – Paris : J'ai lu, 1976. – 376 p.

References

1. Golotiuk, Olena. 2013. *Stylistyka Frantsuzkoi Movy*.
2. Karpenko, Yurii. 1986. "Imia Sobstvennoe v Khudozhestvennoi Literaturie." *Filologicheskiye Nauki*. 4:34–40.
3. Magazanik, Emmanuil. 1978. *Onomapoetika ili "Govoriashchiie Imiena" v Litieraturie*.
4. Pomirko, Roman. 1996. *Ispanska Mova ta yii Dialekty (Variantnist Slova)*.
5. Superanskaia, Aleksandra. 1978. *Obshchaia Teoria Imeni Sobstvennogo*.
6. Bazin, Hervé. 1972. *La Mort du Petit Cheval*. Paris: B. Grasset.
7. Damourette, Jacques. Pichon, Eduoard. 1937. *Des Mots à la Pensée*. Paris : Collections des linguistes contemporains.
8. Dard, Frédéric. 1973. *Béru-Béru*. Paris : Presses pocket.
9. Dauzat, Albert. 1994. *Dictionnaire Étymologique des Noms de Famille et Prénoms de France*. Paris : Larousse.
10. Druon, Maurice. 1972. *Les Grandes Familles*. Paris : Le livre de poche.
11. Duhamel, Georges. 1947. *Chronique des Pasquier*. Paris : Julliard.
12. Gide, André. 1956. *Les Faux Monnayeurs*. Paris : Gallimard.
13. Grevisse, Maurice. 1969. *Le Bon Usage*. Paris : Hatier.
14. Guth, Paul. 1965. *Le Naïf aux Quarante Enfants*. Paris : Eds Albin Michel.
15. Jonasson, Kerstin. 1992. *Les Noms Propres Métaphoriques: Construction et Interprétation*. Gembloux : Duculot.
16. Kurilowicz, Jerzy. 1966. *La Position Linguistique du Nom Propre*. Wroclav : Esquisses Linguistiques.
17. Lanoux, Armand. 1967. *Quand la Mer se Retire*. Paris : Julliard.
18. Le Bihan, Michèle. 1978. "Note sur les Noms Propres". *Linguisticae Investigationes*. 2 :419–427.
19. Molino, Jean. 1982. "Le Nom Propre dans la Langue". *Langages*. 66 : 5–20.
20. Queneau, Reymond. 1966. *Le Dimanche de la Vie*. Paris : Gallimard.
21. Troyat, Hervé. 1976. *La Faim des Lionceaux*. Paris : J'ai lu.

Дмитрасевич Наталья. Способы выражения эмоционально-оценочного значения наименований-идентификаторов в художественном тексте (на материале французского языка). В статье обозначено специфику выражения эмоциональной окраски личных имен на примерах французской литературы XX века и выделены типы вариантов эмоционально окрашенных личных имен на парадигматическом и синтагматическом уровнях. Наименование-идентификатор, основу которого составляет личное имя, используется не только для идентификации лица, но и для выражения эмоционально-оценочного отношения автора речи к его носителю. Поскольку нормативная форма личного имени всегда нейтральна, любые отклонения от этой нормы являются эмоционально окрашенными. При парадигматическом анализе личное имя сопоставляется с другими формами имени, которые используются для идентификации одной и той же личности и выступает как единственный словесный знак, что образует наименование-идентификатор. Эмоционально-оценочное значение личного имени можно выявить путем сравнения с его нормативным вариантом. В зависимости от характера модификации нормативной формы выделяем три типа вариантов: фонетические и орфографические; словообразовательные;

синтаксические. К подгруппе словообразовательных вариантов мы включаем в первую очередь гипокористические формы личных имен, процесс образования которых гораздо менее упорядочен и регламентирован, чем гипокористические формообразования от общих названий. При синтагматическом анализе рассматривается весь состав наименования: они включают не только личное имя, но и любой детерминатив или субъектно-оценочное определение. Такой способ выражения эмоционально-оценочного значения наиболее характерен для французского языка, который является аналитическим по своему составу. Очевидно, что наименование-идентификаторы введены определенным/неопределенным артиклем, указательным прилагательным, притяжательным прилагательным служат для передачи некоторого эмоционально-оценочного смысла, поскольку использование детерминатива вызвано не потребностями идентификации. При определении характера эмоционально-оценочного значения наименований идентификаторов (положительная или отрицательная оценка) надо подчеркнуть роль контекста. Наше исследование открывает возможности для дальнейшего анализа полифункциональности французских художественных личных имен на материале разных жанров французской литературы и в разных стилях речи.

Ключевые слова: личные имена, наименования-идентификатор, художественный текст, парадигматический анализ, синтагматический анализ.

Dmytrasevych Nataliia. Ways of Expressing the Emotional and Appraisal Value of Names of Identifiers in the Fiction Text (on the Material of the French Language). The article outlines the specifics of the expression of the emotional color of personal names in the examples of French literature of the twentieth century and identifies the types of variants of emotionally coloured personal names on the paradigmatic and syntagmatic levels. Name-identifier, the basis of which is a personal name, is used not only to identify a person, but also at the same time to express the emotional and appraisal attitude of the author of the speech to the bearer. Since the normative form of a personal name is always neutral, any deviations from this norm are emotionally colored. In the paradigmatic analysis, the personal name is compared with other forms of the name used to identify the same person and acts as the only verbal sign that forms the name-identifier. The emotional value of a personal name can be detected by comparison with its normative variant. Depending on the nature of the modification of the normative form, we distinguish three types of variants: phonetic and spelling; word formation and syntactic. We include into the sub-group of word-formation variants, first of all, the hypo-cortical forms of personal names, the process of formation of which is much less ordered and regulated than hypocritical form-making from common names. The entire composition of the name is considered under syntagmatic analysis - they include not only the personal name, but also any determinant or subject-evaluative definition. Such a way of expressing an emotional and appraisal value is the most characteristic feature of the French language being analytical in its composition. It is obvious that the denomination-identifiers introduced by a marked / undefined article, an indicative adjective, a possessive adjective serve to convey some emotional and evaluative content, since the appearance of determinants in them is not conditioned by the needs of identification. In determining the character of emotionally-evaluative value of identifiers (positive or negative), the role of the context must be emphasized. Our study opens up opportunities for further analysis of the poly-functionality of French personal fiction names on the material of various genres of French literature and in different styles of speech.

Key words: personal names, name-identifier, artistic text, paradigmatic analysis, syntagmatic analysis.

УДК 81'255.2:6

Наталія Добжанська-Найт, Світлана Луць

СПЕЦІАЛІЗОВАНИЙ ТЕКСТ ЯК ОБ'ЄКТ МАШИННОГО ПЕРЕКЛАДУ (порівняльний аналіз)

У статті висвітлено проблему перекладу спеціалізованих текстів за допомогою машинного перекладу. Розглянуто характеристику й особливості перекладу матеріалів з науково-технічною спрямованістю і юридичних документів. Окреслено основні методи оцінювання машинного перекладу текстів. За допомогою обраної метрики та безкоштовних онлайн-перекладачів "Pragma", "Online.ua", "MyMemory" і "Tetran" проаналізовано й порівняно дві групи перекладів спеціалізованих текстів: керівництва користування приладами та юридичні документи (документи ЄС та документи ООН). Здійснено спробу оцінити речення з обох галузей, що містять різний стиль, граматику і лексику, та перевірено, які помилки були допущені при їх перекладі українською, які спеціалізовані тексти були перекладені онлайн-перекладачами краще (технічні чи юридичні) та які машинні перекладачі справилися з завданням краще (ті, які пропонують технічну і юридичну галузі для вибору, чи ті, які містять пам'ять перекладів). У публікації звернуто увагу на типові помилки допущені при перекладі англомовних текстів